

Societate

Oamenii timpurilor noastre

Implicarea în politică nu a fost un scop în sine, dar nici o simplă întâmplare

Doamna profesoară Zoia Jalbă este convinsă că viața, pînă la urmă, nu constă doar din limuzine parcate lîngă un gazon. Viața este o luptă permanentă, cu nedreptățile, cu lenea, cu timpul, cu boala și cu multe alte necazuri

omenești. Este o doamnă care a luptat o viață pentru propria fericire și a ajuns să fie fericită, să se bucure de succesele copiilor și nepoților, în special de gemenii Matei și Luca. Dintotdeauna a găsit putere și idei,

și asta pentru că copiii mereu i-au fost sursa de inspirație și motivație. Zoia Jalbă a ocupat funcția de deputat în Parlamentul RM în mandatul 2005-2009, iar în prezent este consultant superior al Direcției Generale de

Documentare Parlamentară. S-a născut în satul Văscăuți, raionul Orhei. Din copilărie a visat să fie pedagog. Visul s-a împlinit și timp de 29 de ani a fost prezentă în fața catedrei, în fața elevilor, în fața societății.

- Ați abandonat pedagogia și ați îmbrățișat politica. Cît de comod v-ați simțit în lumea celor mari și tari?

- Apropo, eu niciodată nu am abandonat învățămîntul. După 30 de ani de activitate în acest domeniu, este imposibil să-l abandonezi. Am început de la prima treaptă a acestui domeniu: grădinița de copii, învățămîntul primar, profesor în treapta gimnazială, director-adjunct în aceeași instituție de învățămînt. Implicarea mea în domeniul politic a fost, mai degrabă, un răspuns la stringenta chemare a unei perioade mai dificile din istoria contemporană a acestui colț de Țară. Era perioada guvernării comuniste și Moldova era din nou la răspîntie. Și dacă nu noi, profesorii, atunci cine trebuia să scoată țara din impas? Implicarea mea în politică nu a fost un scop în sine, dar nici o simplă întâmplare nu a fost. A fost un fel de a fi. Și mi-am propus să fac lucruri frumoase, mărețe. Așa cum eram obișnuită să le fac în școală. Dar n-a fost să fie. De ce? Vă răspund. Pentru că în Moldova nu se face politică. E o luptă pentru interese de orice fel, pe lîngă interesul Republicii Moldova. Asta m-a făcut să mă simt foarte prost în activitatea mea de deputat. Pe de altă parte, a fost și interesant. În special munca cu oamenii. Atunci cînd mergeam la întîlniri, le vedeam fețele triste și neîncrezătoare față de "mai marii" de la Chișinău. A fost o experiență inedită. Am ajutat foarte multă lume. Și azi mai primesc scrisori de la unii din ei. După cum vedeți, nu am abandonat învățămîntul. Nu am avut pe cineva care să mă promoveze, dar știam sigur că, dacă am urcat o treaptă, neapărat voi mai urca una și încă una.

- Haideți să nu ne ascundem după deget, în societatea noastră, încă mai domină percepția, greșită firește, precum că locul femeii ar fi mai aproape de bucătărie și cît mai departe de politică, de business, de artă chiar. De ce foarte multe dintre ele nu au curajul să strălucească?

- Cu siguranță, percepția

socială despre locul femeii la bucătărie persistă. Și acest lucru se menține nu doar în societatea de la noi. Multe țări, chiar și din cele înalt dezvoltate, se mai confruntă cu această mentalitate din epoca patriarhală. Se muncește foarte mult în sensul promovării femeilor în funcții înalte în stat atît pe plan internațional, dar și multe ONG-uri naționale au îmbrățișat acest domeniu. Rezultatele se lasă așteptate, încă. Sînt de părerea că, oricît de pregătită ar fi o femeie de a ieși din bucătărie, pînă la urmă, este nevoie să se impună, să vrea, să demonstreze că poate schimba ceva. Nimeni nu trebuie să aștepte să fie promovată. Intră în lupta și mergi cu siguranță înainte, acesta ar fi îndemnul meu pentru femeile din RM. Or, acest colț de Țară are multe femei deștepte, luptătoare, profesioniste. Problema e că avem o conducere, într-un fel sau altul, capturată de bărbați, care au doar grija propriului profit. Sînt ferm convinsă că, doar în cazul în care la conducerea RM ar veni o echipă compusă din 50 de femei și 50 de bărbați, situația s-ar schimba totalmente în folosul cetățenilor. Asta este schimbarea în bine pentru Moldova, dacă ne referim la acest aspect.

- Și cum trebuie încurajate să se implice activ în viața socială și politică?

- Nu cred că ar ajuta doar încurajarea. E nevoie de introducerea în sistemul educațional a mai multe lucruri care ar pregăti fetele pentru viață. Nu doar că sînt niște prințese, că trebuie să se joace doar cu păpuși, că trebuie să ajute mamei la curățenie și să poarte doar ținute roz. Acest tip de educație, pe alocuri, necesară de altfel, conduce la formarea unor stereotipuri, oarecum false, precum că ele trebuie doar să participe la concursuri de frumusețe, fără proba de inteligență desigur, să apară pe copertele revistelor dezbrăcate frumos, să facă prezență la coconade, la petrecerile mondene etc. Îmi dau bine seama că aș putea fi criticată la acest capitol, dar simt că gîndesc corect. Or, părerea mea nu se re-

Foto din arhiva personală

feră la toate tinerele, doar la unele. Ca niciodată avem nevoie azi de ȘCOALA BUNELOR MANIERE.

- De curînd, am aflat că într-o listă a guvernului figurează doar 2 femei printre cei 19 candidați la funcția de ambasador. Credeți că e ceva normal în această partajare?

- Din întrebare rezultă răspunsul. Sigur că e rușinosă această situație, în timp ce RM a semnat cu UE angajamente care prevăd promovarea femeilor în funcții înalte în stat. Dar, cum spuneam anterior, în RM nu se ține cont de absolut nimic în afară de interesul de partid. Dacă ești a cui-va, poți accede într-o funcție, dacă nu, stai acasă. Cu mici excepții, bineînțeles. Regretabilă această situație, e una proastă pentru populația acestor țări, dar o avem și trebuie să o luăm ca atare. Deseori, o femeie de succes este scoasă de pe carosabil, din simplul motiv că nu convine partenerului de afacere politică. Prin urmare, jocurile politice sînt de prost gust. Or, femeile sînt net superioare bărbaților în ceea ce privește onestitatea, sinceritatea și dăruirea de sine.

- Care sînt valorile adevărate pentru DVS.?

- Eu personal am înțeles că un individ poate ajunge la personalitate doar prin prisma moralei creștine. Iar candela valorilor am preluat-o de la părinții mei: oameni simpli, muncitori, cu frică de Dumnezeu. Ne-au crescut și educat pe cei 6 copii anume în această albie a sincerității, a corectitudinii și ne-au educat prin muncă. Iar în capul tuturor valorilor pe care au reușit să ni le insuflă au pus BUNUL-SIMȚ. Asta am făcut, la rîndul meu, cu propriii mei copii. Detest minciuna și trădarea.

- Toți vor să fie fericiți. Dar ce înseamnă fericire pentru Zoia Jalbă?

- Cel mai bine ar răspunde la această întrebare cetățenii acestui meleag. Știu cu siguranță că fiecare om e născut pe acest pămînt ca să fie fericit. Să trăiască fără să se chinuie. Dacă ne îndepărtăm cîțiva kilometri de Chișinău, vedem realitatea cu alți ochi. Mai știu că copiii satelor noastre își vor mamele acasă, lîngă ei, că vor să frecventeze școala viitorului, să meargă și ei pe drum pietruit. Or, statul care nu are

grijă de școală va trebui să construiască pușcării.

- Cît de important este pentru DVS. căminul familial?

- Foarte important, poate cel mai important. Nu te poți promova ca personalitate în lipsa acestuia. Orice societate este compusă din familii, ca formă de organizare. Cu cît familiile sînt mai fericite, cu atît societatea este mai prosperă. E legea găzduirii noastre. Aici, nu mai fac aluzii. Cu atît mai mult se referă această lege la persoanele publice. Funcționarii publici ar fi frumos să aibă familii frumoase, să fie un exemplu pentru societate. Sînt demodată cumva?

Interviu realizat de Stan LIPCANU

Acest articol este publicat în cadrul Programului ONU „Femeile în politică”, implementat de Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women) și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), în parteneriat cu Fundația Est-Europeană și Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare”, finanțat de Guvernul Suediei. Opiniile exprimate în cadrul materialului aparțin autorilor și nu reflectă în mod necesar poziția Programului.